

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ЛЬОТНИЙ КОЛЕДЖ**

**Циклова комісія економіки, соціально-гуманітарних
та фундаментальних дисциплін**

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

з навчальної дисципліни
«Професійна англійська мова
(розмовна мова, фразеологія радіообміну)»
обов'язкових компонент
освітньо-професійної програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

***272 Авіаційний транспорт
(Аеронавігація)***

Кременчук 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 22.02.2024 №2

СХВАЛЕНО

Методичною радою Кременчуцького
льотного коледжу Харківського
національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 17.01.2024 №6

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 22.02.2024 №2

Розглянуто на засіданні циклової комісії економіки, соціально-гуманітарних та фундаментальних дисциплін, протокол від 05.01.2024 р. № 14

Розробники:

1. Викладач циклової комісії економіки, соціально-гуманітарних та фундаментальних дисциплін, кандидат педагогічних наук, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії Поддубей Олена Вікторівна
2. Викладач циклової комісії економіки, соціально-гуманітарних та фундаментальних дисциплін, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії Ришкова Інна Сергіївна

Рецензенти:

1. Чрділелі Т. В. – кандидат філологічних наук, доцент Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського.
2. Кірюхіна М. В. – викладач циклової комісії економіки, соціально-гуманітарних та фундаментальних дисциплін, кандидат педагогічних наук, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист, Кременчуцького льотного коледжу ХНУВС.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 7							
Тема № 16. «Особливості ведення радіообміну при експлуатації вертольотів»	19		-	4	-	15	Усне опитування
Тема № 17. «Airports and runways»	17	-	-	2	-	15	Усне опитування
Тема № 18. «Navigation and flight planning»	12	-	-	2	-	10	Усне опитування
Тема № 19. «Aviation technology»	12			2		10	
Всього за семестр № 7	60	-	-	10		50	Залік
Семестр № 8							
Тема № 20. «Animal hazards in aviation»	12			2		10	Усне опитування
Тема № 21. «Different ways to fly»	12			2		10	Усне опитування
Тема № 22. «Health and flying»	17			2		15	Усне опитування
Тема № 23. «Fire on board»	17			2		15	Усне опитування
Тема № 24. «Security in Aviation»	17			2		15	Усне опитування
Всього за семестр № 8	75			10		65	Усне опитування
Всього	135			20		115	Залік

2. Методичні вказівки до практичних занять

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1-2

Тема 16. «Особливості ведення радіообміну при експлуатації вертольотів»

Практичне заняття: Особливості ведення радіообміну при експлуатації вертольотів

Навчальна мета заняття: формування у здобувачів освіти відповідних знань, рецептивних та продуктивних лексичних, граматичних, фонетичних, орфографічних, мовленнєвих умінь і навичок як складових іншомовної

комунікативної компетентності.

Лексичний мінімум професійного спрямування: Передача метеоінформації. SIGMET.

Усне та письмове мовлення: робота по маршруту, складання діалогів, рольові ігри.

Кількість годин 10.

Місце проведення: навчальний кабінет.

Навчальні питання:

1. Виконати завдання для формування навичок усного та письмового мовлення (рольові ігри).
2. Виконати фонетичні вправи: читання нових слів та виразів, аудіювання.
3. Вивчити ті відпрацювати лексичний матеріал професійного спрямування.
4. Скласти речення з новими словами та виразами.
5. Виконати граматичні та лексичні вправи.
6. Виконати завдання для розвитку діалогічного мовлення: робота по маршруту.
7. Складання діалогів.
8. Вивчення Наказу Міністерства транспорту України № 486 від 10.06.2004 р. (з доповненнями та змінами) Правила ведення радіотелефонного зв'язку та фразеологія радіообміну в повітряному просторі України.

Література: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2

Матеріально-технічне забезпечення занять: роздатковий матеріал, підручник.

План проведення заняття:

- I. Порядок проведення вступу до заняття.
Зробити огляд завдання і визначити порядок його виконання. Надати посилання на відповідні презентації та літературу.
- II. Порядок проведення основної частини заняття.
Здобувачі вищої освіти за допомогою літератури повинні:
  1. Виконати фонетичні вправи: читання нових слів та виразів, аудіювання.
  2. Вивчити ті відпрацювати лексичний матеріал професійного спрямування.
  3. Скласти речення з новими словами та виразами.
  4. Виконати граматичні та лексичні вправи.
  5. Виконати завдання для розвитку діалогічного мовлення: робота по маршруту.
  6. Скласти діалог.
- III. Порядок проведення заключної частини заняття.
  1. Виконати фонетичні вправи: читання слів та виразів, аудіювання.
  2. Вивчити нову лексику.
  3. Скласти речення з новими словами та виразами.
  4. Виконати граматичні та лексичні вправи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

Тема № 17. Airports and runways. Airport layout. Ground operation.

Навчальна мета заняття: Формування навичок говоріння, розуміння, вимови.

Кількість годин – 10.

Місце проведення: навчальний кабінет.

Навчальні питання:

1. Знати правила фонетики та граматики.
2. Знати лексику теми уроку.
3. Вміти висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаним з темою уроку питанням.
4. Використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті.

Література: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2

Матеріально-технічне забезпечення занять: роздатковий матеріал, підручник

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Зробити огляд завдання і визначити порядок його виконання. Надати посилання на відповідні презентації.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Здобувачі вищої освіти за допомогою літератури повинні:

Знати правила фонетики та граматики, вивчену лексику тем уроку; загальні положення щодо професійної термінології. Вміти чітко та недвозначно висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаним з темами уроку питанням; використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті; вживати діалект або акцент, зрозумілий авіаційній спільці.

1. Виконати завдання для формування та розвитку навичок читання, розуміння під час роботи із текстом «Avoiding miscommunication».

3. Виконати завдання для формування навичок усного та письмового мовлення (рольові ігри, складання діалогів).

4. Виконати завдання для формування та розвитку навичок вимови, говоріння.

5. Вивчити та відпрацювати лексичний матеріал професійного спрямування.

6. Скласти речення з новими словами та виразами.

7. Виконати завдання для формування та розвитку граматичних навичок.

III. Порядок проведення заключної частини заняття. Здобувачі вищої освіти повинні:

1. Скласти речення з новими словами та виразами.

2. Виконати установочні фонетичні вправи: читання транскрипції слів та виразів.

3. Виконати граматичні та лексичні вправи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема № 18. Navigation and flight planning.

Навчальна мета заняття: Формування навичок говоріння, розуміння, вимови.

Кількість годин - 10.

Місце проведення: навчальний кабінет.

Навчальні питання:

1. Знати правила фонетики та граматики.
2. Знати лексику теми уроку.
3. Вміти висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаних з темою питаннях.
4. Використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті.

Література: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2

Матеріально-технічне забезпечення занять: роздатковий матеріал, підручник.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Зробити огляд завдання і визначити порядок його виконання. Надати посилання на відповідні презентації.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Здобувачі вищої освіти за допомогою літератури повинні:

Знати правила фонетики та граматики, вивчену лексику тем уроку; загальні положення щодо професійної термінології. Вміти чітко та недвозначно висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаним з темами уроку питанням; використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті; вживати діалект або акцент, зрозумілий авіаційній спільці.

1. Вивчити вимоги до авіаційного персоналу щодо рівня володіння англійською мовою (ICAO Holistic Descriptors. ICAO Language Proficiency Rating Scale).

2. Виконати завдання для формування та розвитку навичок читання, розуміння під час роботи із текстом «Solo flight to Norfolk island».

3. Виконати завдання для формування навичок усного та письмового мовлення (рольові ігри, складання діалогів).

4. Виконати завдання для формування та розвитку навичок вимови, говоріння.

5. Вивчити та відпрацювати лексичний матеріал професійного спрямування.

6. Скласти речення з новими словами та виразами.

7. Виконати завдання для формування та розвитку граматичних навичок.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здобувачі вищої освіти повинні:

1. Скласти речення з новими словами та виразами.
2. Виконати установочні фонетичні вправи: читання транскрипції слів та виразів.
3. Виконати граматичні та лексичні вправи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема № 19. Aviation technology.

Навчальна мета заняття: Формування навичок говоріння, розуміння, вимови.

Кількість годин – 8.

Місце проведення: навчальний кабінет.

Навчальні питання:

1. Знати правила фонетики та граматики.
2. Знати лексику теми уроку.
3. Вміти висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаних з темою питаннях.
4. Використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті.

Література: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2

Матеріально-технічне забезпечення занять: роздатковий матеріал, підручник.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття.

Зробити огляд завдання і визначити порядок його виконання. Надати посилання на відповідні презентації.

II. Порядок проведення основної частини заняття. Здобувачі вищої освіти за допомогою літератури повинні:

Знати правила фонетики та граматики, вивчену лексику тем уроку; загальні положення щодо професійної термінології. Вміти чітко та недвозначно висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаним з темами уроку питанням; використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті; вживати діалект або акцент, зрозумілий авіаційній спільці.

1. Ознайомлення з процедурою проведення тестування на визначення рівня володіння мовою.

2. Виконати завдання для формування та розвитку навичок читання, розуміння під час роботи із текстом «Is this the end for voice communication?», «Flight control systems».

Виконати завдання для формування навичок усного та письмового мовлення (рольові ігри, складання діалогів).

4. Виконати завдання для формування та розвитку навичок вимови,

говоріння.

5. Вивчити та відпрацювати лексичний матеріал професійного спрямування.

6. Скласти речення з новими словами та виразами.

7. Виконати завдання для формування та розвитку граматичних навичок.

III. Порядок проведення заключної частини заняття. Здобувачі вищої освіти повинні:

1. Скласти речення з новими словами та виразами.

2. Виконати установочні фонетичні вправи: читання транскрипції слів та виразів.

3. Виконати граматичні та лексичні вправи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ: 6

Тема № 20. Animal hazards in aviation.

Навчальна мета заняття: Формування навичок говоріння, розуміння, вимови.

Кількість годин – 8.

Місце проведення: навчальний кабінет.

Навчальні питання:

1. Знати правила фонетики та граматики.

2. Знати лексику теми уроку.

3. Вміти висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаних з темою питаннях.

4. Використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті.

Література: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2

Матеріально-технічне забезпечення занять: роздатковий матеріал, підручник.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття. Зробити огляд завдання і визначити порядок його виконання. Надати посилання на відповідні презентації.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Здобувачі вищої освіти за допомогою літератури повинні:

Знати правила фонетики та граматики, вивчену лексику тем уроку; загальні положення щодо професійної термінології. Вміти чітко та недвозначно висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаним з темами уроку питанням; використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті; вживати діалект або акцент, зрозумілий авіаційній спілці.

1. Ознайомлення з методикою підвищення рівня володіння англійською мовою.

2. Виконати завдання для формування та розвитку навичок читання,

розуміння під час роботи із текстом «Animals in the flight path».

3. Виконати завдання для формування навичок усного та письмового мовлення (рольові ігри, складання діалогів).

4. Виконати завдання для формування та розвитку навичок вимови, говоріння.

5. Вивчити та відпрацювати лексичний матеріал професійного спрямування.

6. Скласти речення з новими словами та виразами.

7. Виконати завдання для формування та розвитку граматичних навичок.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здобувачі вищої освіти повинні:

1. Скласти речення з новими словами та виразами.

2. Виконати установочні фонетичні вправи: читання транскрипції слів та виразів.

3. Виконати граматичні та лексичні вправи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

Тема № 21. Different ways to fly.

Навчальна мета заняття: Формування навичок говоріння, розуміння, вимови.

Кількість годин – 8.

Місце проведення: навчальний кабінет.

Навчальні питання:

1. Знати правила фонетики та граматики.

2. Знати лексику теми уроку.

3. Вміти висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаних з темою питаннях.

4. Використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті.

Література: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2

Матеріально-технічне забезпечення занять: роздатковий матеріал, підручник.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття. Зробити огляд завдання і визначити порядок його виконання. Надати посилання на відповідні презентації.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Здобувачі вищої освіти за допомогою літератури повинні:

Знати правила фонетики та граматики, вивчену лексику тем уроку; загальні положення щодо професійної термінології. Вміти чітко та недвозначно висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаним з темами уроку питанням; використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті; вживати діалект або акцент, зрозумілий авіаційній спільноті.

1. Вивчення відмінностей в авіаційній англійській мові та літературній англійській мові.
  2. Виконати завдання для формування та розвитку навичок читання, розуміння під час роботи із текстом «The ultralight helicopters».
  3. Виконати завдання для формування навичок усного та письмового мовлення (рольові ігри, складання діалогів).
  4. Виконати завдання для формування та розвитку навичок вимови, говоріння.
  5. Вивчити та відпрацювати лексичний матеріал професійного спрямування.
  6. Скласти речення з новими словами та виразами.
  7. Виконати завдання для формування та розвитку граматичних навичок.
- III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здобувачі вищої освіти повинні:

1. Скласти речення з новими словами та виразами.
2. Виконати установочні фонетичні вправи: читання транскрипції слів та виразів.
3. Виконати граматичні та лексичні вправи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

Тема № 22. Health and flying.

Навчальна мета заняття: Формування навичок говоріння, розуміння, вимови.

Кількість годин – 8.

Місце проведення: навчальний кабінет.

Навчальні питання:

1. Знати правила фонетики та граматики.
2. Знати лексику теми уроку.
3. Вміти висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаних з темою питаннях.
4. Використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті.

Література: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2

Матеріально-технічне забезпечення занять: роздатковий матеріал, підручник.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття. Зробити огляд завдання і визначити порядок його виконання. Надати посилання на відповідні презентації.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Здобувачі вищої освіти за допомогою літератури повинні:

Знати правила фонетики та граматики, вивчену лексику тем уроку; загальні положення щодо професійної термінології. Вміти чітко та недвозначно

висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаним з темами уроку питанням; використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті; вживати діалект або акцент, зрозумілий авіаційній спілці.

1. Вивчення відмінностей в авіаційній англійській мові та літературній англійській мові.

2. Виконати завдання для формування та розвитку навичок читання, розуміння під час роботи із текстом «Is there a doctor on board?». Виконати завдання для формування навичок усного та письмового мовлення (рольові ігри, складання діалогів).

3. Виконати завдання для формування та розвитку фонетичних навичок: вимови, говоріння.

4. Вивчити та відпрацювати лексичний матеріал професійного спрямування.

5. Виконати завдання для формування та розвитку граматичних навичок.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здобувачі вищої освіти повинні:

1. Скласти речення з новими словами та виразами.

2. Виконати установочні фонетичні вправи: читання транскрипції слів та виразів.

3. Виконати граматичні та лексичні вправи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

Тема № 23. Fire on board.

Навчальна мета заняття: Формування навичок говоріння, розуміння, вимови.

Кількість годин – 8.

Місце проведення: навчальний кабінет.

Навчальні питання:

1. Знати правила фонетики та граматики.

2. Знати лексику теми уроку.

3. Вміти висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаних з темою питаннях.

4. Використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті.

Література: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2

Матеріально-технічне забезпечення занять: роздатковий матеріал, підручник.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття. Зробити огляд завдання і визначити порядок його виконання. Надати посилання на відповідні презентації.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Здобувачі вищої освіти за допомогою літератури повинні:

Знати правила фонетики та граматики, вивчену лексику тем уроку; загальні положення щодо професійної термінології. Вміти чітко та недвозначно висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаним з темами уроку питанням; використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті; вживати діалект або акцент, зрозумілий авіаційній спільноті.

1. Вивчення відмінностей в авіаційній англійській мові та літературній англійській мові.

2. Виконати завдання для формування та розвитку навичок читання, розуміння під час роботи із текстом «Dangerous goods incidents report».

3. Виконати завдання для формування навичок усного та письмового мовлення (рольові ігри, складання діалогів).

4. Виконати завдання для формування та розвитку навичок вимови, говоріння.

5. Вивчити та відпрацювати лексичний матеріал професійного спрямування.

6. Скласти речення з новими словами та виразами.

7. Виконати завдання для формування та розвитку граматичних навичок.

II. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здобувачі вищої освіти повинні:

1. Скласти речення з новими словами та виразами.

2. Виконати установочні фонетичні вправи: читання транскрипції слів та виразів.

3. Виконати граматичні та лексичні вправи.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ: 10

Тема № 24. Security in Aviation.

Навчальна мета заняття: Формування навичок говоріння, розуміння, вимови.

Кількість годин – 6.

Місце проведення: навчальний кабінет.

Навчальні питання:

1. Знати правила фонетики та граматики.

2. Знати лексику теми уроку.

3. Вміти висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаних з темою питаннях.

4. Використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті.

Література: 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2

Матеріально-технічне забезпечення занять: роздатковий матеріал, підручник.

План проведення заняття:

I. Порядок проведення вступу до заняття. Зробити огляд завдання і визначити порядок його виконання. Надати посилання на відповідні презентації.

II. Порядок проведення основної частини заняття.

Здобувачі вищої освіти за допомогою літератури повинні:

Знати правила фонетики та граматики, вивчену лексику тем уроку; загальні положення щодо професійної термінології. Вміти чітко та недвозначно висловлюватися по загальним, конкретним та пов'язаним з темами уроку питанням; використовувати відповідні комунікативні способи для обміну інформації в загальному контексті; вживати діалект або акцент, зрозумілий авіаційній спільноті.

1. Виконати завдання для формування та розвитку навичок читання, розуміння під час роботи із текстом «Incidents of air-rage».

2. Виконати завдання для формування навичок усного та письмового мовлення (рольові ігри, складання діалогів).

3. Виконати завдання для формування та розвитку навичок вимови, говоріння.

4. Вивчити та відпрацювати лексичний матеріал професійного спрямування.

5. Скласти речення з новими словами та виразами.

6. Виконати завдання для формування та розвитку граматичних навичок з тем Пасивні конструкції Passive voice, Direct and indirect speech Пряма та непряма мова.

7. Розглянути та опрацювати правила словотворення: закінчення –tion, –sion, sion.

III. Порядок проведення заключної частини заняття.

Здобувачі вищої освіти повинні:

1. Скласти речення з новими словами та виразами.

2. Виконати установочні фонетичні вправи: читання транскрипції слів та виразів.

3. Виконати граматичні та лексичні вправи.

3. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Основна література:

1.1. Aviation English. Навчальні матеріали з читання професійною англійською мовою. НМЦ ПО Аеролінгва. К.:Міленіум, 2005 – 40 с.

1.2. Henry Emery and Andy Roberts, Aviation English for ICAO compliance, Macmillan, 2008 – 128 p.

1.3. Robertson F., and E. Johnson. Airspeak: Radiotelephony for Pilots. London: Prentice Hall, 2008.

1.4. RMIT English Worldwide, General English – Aviation, Student's book, RMIT Training Pty Ltd, Australia, 2007.

2. Допоміжна література:

2.1. ICAO Manual on the Implementation of ICAO Language proficiency Requirements (Doc 9835 AN/42) International Civil Aviation Organization. Montreal, 2010. 149 с.

2.2. ICAO Manual on the Implementation of ICAO Language proficiency Requirements (Doc 9432 AN/925) International Civil Aviation Organization. Montreal, 2007. 134 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. International Civil Aviation Organization (ICAO)
<http://www.icao.int/icao/en/trivia/peltrgFAQ.htm#lang>

2. English Language Proficiency for Aeronautical Communication (ELPAC)
<http://www.elpac.info/>